

HÖGSKOLAN I GÄVLE

UTBILDNINGSPLAN

AVANCERAD NIVÅ

SPECIALISTSJUKSKÖTERSKEPROGRAMMET

- inriktning psykiatrisk vård

Programkod: VASPM

Fastställd av HVS-nämnden 2007-02-01

Utbildningsplan

Specialistsjuksköterskeprogrammet

- inriktning psykiatrisk vård, 60 hp

(Study Programme for Specialist Nursing in Psychiatric Care)

Denna utbildningsplan gäller för studerande antagna höstterminen 2007 eller senare.

SPECIALISTSJUKSKÖTERSKEPROGRAMMET – INRIKTNING MOT PSYKIATRISK VÅRD vid Högskolan i Gävle

1 Övergripande uppläggning

Utbildningsprogrammet leder fram till en yrkesexamen som specialistsjuksköterska med inriktning mot psykiatrisk vård. Arbetet som specialistutbildad sjuksköterska innebär ökade krav på självständighet och förmåga att hantera komplexa vårdssituationer inom det specialiserade området. Specialistutbildningen leder till kompetens för att arbeta med barn, ungdomar, vuxna och äldre med psykisk ohälsa. En specialistutbildad sjuksköterska inom psykiatrisk vård måste kunna ta initiativ till och vidta de åtgärder som syftar till att främja den psykiska hälsan och förebygga uppkomst av psykiatriska störningar hos enskilda och i grupper. Sjuksköterskan ansvarar för omvårdnaden av såväl patienter som deras närstående. En specialistutbildad sjuksköterska skall kunna följa, använda och medverka i forsknings- och utvecklingsarbete samt initiera och leda utvecklingsarbete. Psykiatrisjuksköterskan har med sin specialistkompetens en betydelsefull funktion att leda och planera omvårdnadsarbetet och samarbeta med andra yrkesföreträdare samt att handleda studenter.

Specialistsjuksköterskeexamen med angiven inriktning uppnås efter att studenten fullgjort kursfordringar om sammanlagt 60 högskolepoäng (hp). I utbildningen skall klinisk utbildning ingå, och omfattningen skall anpassas efter behovet för respektive specialområde och inriktning. Inom ramen för kursfordringarna skall studenten också ha fullgjort ett självständigt arbete (examensarbete) om minst 15 hp.

Utbildningen bedrivs i samverkan mellan Karlstads universitet (Kau) och Högskolan i Gävle (HiG), är delvis nätbaserad och ges på halvfart. Under utbildningen deltar studenten i en lokal studiegrupp kopplat till ett län. En studieledare, specialistutbildad sjuksköterska med magisterkompetens och med yrkeserfarenhet inom psykiatrisk vård, leder gruppen. Studieledarens uppgift är att kontinuerligt träffa gruppen för vägledning i studieuppgifter, och att stödja gruppen att nå uppsatta mål. Studieledaren har ett nära och regelbundet samarbete med kursansvarig vid Kau respektive HiG.

Verksamhetsförlagd utbildning förläggs i huvudsak till de län/landstingsområden som medverkar i utbildningen. Verksamhetsförlagd utbildning kan medföra merkostnad för studenten i form av resor och bostad.

2 Mål

Utbildningens innehåll, längd och nivå regleras av följande dokument, vilka garanterar att genomgången utbildning svarar mot de kompetenskrav som ställs, de behörighetskrav som krävs för fortsatta universitetsstudier samt EU:s krav på medlemsländerna.

2.1 Mål enligt Högskolelagen ¹

Utbildningen på avancerad nivå skall väsentligen bygga på de kunskaper som studenterna får inom utbildning på grundnivå eller motsvarande kunskaper.

¹ 1 kap. §§ 7, 9 (SFS 1992:1434)

Utbildning på avancerad nivå skall innebära fördjupning av kunskaper, färdigheter och förmågor i förhållande till utbildning på grundnivå och skall, utöver vad som gäller för utbildning på grundnivå,

- ytterligare utveckla studenternas förmåga att självständigt integrera och använda kunskaper,
- utveckla studenternas förmåga att hantera komplexa företeelser, frågeställningar och situationer, och
- utveckla studenternas förutsättningar för yrkesverksamhet som ställer stora krav på självständighet eller för forsknings- och utvecklingsarbete.

2.2 Mål för specialistsjuksköterskeexamen enligt Högskoleförordningen

I högskoleförordningen, SFS 1993:100, anges de mål som gäller specialistsjuksköterskeexamen generellt:

Mål

För specialistsjuksköterskeexamen skall studenten visa sådan kunskap och förmåga som krävs för att självständigt arbeta som specialistsjuksköterska.

Kunskap och förståelse

För specialistsjuksköterskeexamen med respektive inriktning skall studenten

- visa kunskap om områdets vetenskapliga grund och insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete samt kunskap om sambandet mellan vetenskap och beprövad erfarenhet och sambandets betydelse för yrkesutövningen, och
- visa fördjupad kunskap i planering, ledning och samordning av vård- och hälsoarbetet.

Färdighet och förmåga

För specialistsjuksköterskeexamen med respektive inriktning skall studenten

- visa fördjupad förmåga att självständigt och i samverkan med patient och närstående identifiera vårdbehov och upprätta omvårdnadsplan,
- visa förmåga att leda och utvärdera omvårdnadsåtgärder,
- visa fördjupad förmåga att initiera, genomföra och utvärdera hälsofrämjande och förebyggande arbete,
- visa förmåga att integrera kunskap samt analysera, bedöma och hantera komplexa frågeställningar och situationer,
- visa förmåga att medverka vid och självständigt utföra undersökningar och behandlingar inklusive vård i livets slutskede, och
- visa vårdpedagogisk förmåga.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

För specialistsjuksköterskeexamen med respektive inriktning skall studenten

- visa självkännedom och empatisk förmåga,
- visa förmåga att med helhetssyn på människan göra åtgärdsbedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhällliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna,
- visa förmåga till ett professionellt förhållningssätt gentemot patienter och deras närstående, och
- visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att fortlöpande utveckla sin kompetens.

För specialistsjuksköterskeexamen med *inriktning mot psykiatrisk vård* skall studenten dessutom

- visa förmåga att observera, bedöma, åtgärda och utvärdera komplexa vårdbehov,

- visa förmåga att möta människor i kris, och
- visa sådan kunskap och färdighet som krävs för att medverka i behandling, habilitering och rehabilitering inom psykiatrisk vård och omsorg

2.3 Övriga bestämmelser

Utöver ovanstående mål har programmet utformats utifrån Hälso- och sjukvårdslagen (SFS 1982:763), Socialstyrelsens allmänna råd om Omvårdnad inom Hälso- och sjukvård (SOSFS 1993:17) och Kompetenskrav för tjänstgöring som sjuksköterska och barnmorska (SOSFS 1995:15) samt Kompetensbeskrivningar för legitimerade sjuksköterskor (Socialstyrelsens, artikelnr.2005-105-1).

3 Beskrivning av programmet

3.1 Huvudområden

Det huvudsakliga området är vårdvetenskap. Inom specialistsjuksköterskeprogrammet inriktning mot psykiatrisk vård är vårdvetenskap 37 högskolepoäng och medicinsk vetenskap 23 högskolepoäng. Dessa båda ämnen integreras i kurserna vars syfte är att skapa förutsättningar för ett helhetsperspektiv för studenternas lärande.

Progressionen i programmet sker genom en ökad komplexitet i innehållet i kurser och ökad självständighet för studenten i inhämtandet av kunskap. I programmet ingår ett självständigt examensarbete inom vårdvetenskap.

Omvårdnad med inriktning mot psykiatrisk vård

Omvårdnad utgör kunskapsbas för psykiatrisjuksköterskans självständiga yrkesutövande. Omvårdnad syftar till att främja hälsa och välbefinnande, förebygga ohälsa och sjukdom, bevara och återställa hälsa utifrån individers möjligheter och behov, minska lidande samt möjliggöra en värdig död. Psykiatrisk omvårdnad syftar till att förebygga och lindra psykisk ohälsa. Det innebär bland annat att hjälpa patienten till ökad självinsikt och situationsförståelse samt till förbättrad psykisk funktionsnivå och därigenom påverka patientens livssituation och dagliga liv. Detta sker genom att olika omvårdnadshandlingar planeras och genomförs i samråd med patienten. Psykiatrisk omvårdnad innebär även att vårdmiljön utformas på så sätt att en grundläggande möjlighet för växt och utveckling skapas. Psykiatrisk omvårdnad har också ett samhälls- och beteendevetenskapligt perspektiv på psykisk hälsa och ohälsa samt funktionshinder hos barn, ungdomar, vuxna och äldre med beaktande av genus och etnicitetsaspekter. Det samhälls- och beteendevetenskapliga perspektivet inrymmer olika teorier kring uppkomst och utveckling av psykiska störningar och funktionshinder samt coping- och återhämtningsstrategier från dessa.

Omvårdnadsforskningen skapar kunskap om individers, grupper och samhällets tolkningar av och reaktioner på hälsa, ohälsa, hot om sjukdom och funktionshinder samt om effekter av metoder och tekniker i omvårdnad. Omvårdnadsforskningen förser psykiatrisjuksköterskan med evidensbaserad kunskap i det praktiska omvårdnadsarbetet.

Medicinsk vetenskap med inriktning mot psykiatrisk vård

Medicinsk vetenskap omfattar psykiatriska sjukdomar och störningar hos barn, ungdomar, vuxna och äldre samt deras behandling med särskild tonvikt på farmakologi.

3.2 Undervisning och examination

3.2.1 Undervisning

Det pedagogiska synsättet bygger på att allt lärande är en aktiv dynamisk process som sker i samverkan mellan lärare och studenter. All undervisning och handledning ska utgå från att studenten tar eget ansvar för studierna och för aktivt kunskapsökande. Lärandet innebär att de teoretiska och praktiska kunskapsmomenten som kurserna innehåller ska integreras till användbara kunskaper och färdigheter hos varje individ.

Studenten ska också tillägna sig beredskap för förändringar och förmåga att ompröva sina kunskaper för att aktivt kunna medverka i utveckling och utvärdering av professionens kompetensområde. Olika undervisnings- och arbetsformer ska träna studenten i ett aktivt sökande efter kunskap, kritiskt tänkande och reflektion.

Utbildningens teoretiska studier och verksamhetsförlagd utbildning integreras så att de bildar en sammanhållen helhet, en utvecklande process och ett meningsfullt lärande. Undervisningen, dess planering, genomförande och evaluering, sker i samverkan mellan student, lärare och studieledare samt av handledande sjuksköterska vid verksamhetsförlagda studier. Innehållet fördjupas stegvis.

Undervisningen bedrivs i form av föreläsningar, metodövningar, litteraturstudier, framställan av PM, seminarier samt studieuppgifter, individuellt och i grupp. Utöver salsundervisning förekommer undervisning via telebild och lärplattformar t ex Blackboard. och vidareutvecklas samt anknyts till kommande arbetsfält.

3.2.2 Examination

I programmet eftersträvas en mångfald av former för examination. Examination sker i samtliga kurser och omfattar både teoretisk och klinisk utbildning. Examinationen kan ske i form av individuell skriftlig eller muntlig tentamen, genom examinationsuppgifter som löses individuellt eller i grupp, genom seminarier samt genom bedömning av kunskaper och färdigheter som studenten tillägnat sig under den kliniska utbildningen.

3.3 Klinisk utbildning /Verksamhetsförlagd utbildning

Klinisk utbildning enligt EG-avtalet är den del av utbildningen som äger rum inom sjukhus och andra vårdinrättningar. Undervisningen bedrivs av sjuksköterskor med adekvat kompetens inom specialområdet. Klinisk utbildning kan bestå av verksamhetsförlagd utbildning, fältstudier och kliniska övningar. I den verksamhetsförlagda utbildningen ges studenten möjlighet att öva sin förmåga att, utifrån forskningsbaserade kunskaper, självständigt planera, genomföra och utvärdera omvårdnad med varierande svårighetsgrader. Studenten ges också möjlighet att öva sin förmåga till samarbete, samverkan och informationsutbyte med andra professionella inom och utanför den egna organisationen. Förhållandet mellan teoretisk och klinisk utbildning kan ses som ett samspel mellan vetenskap, teknik och handling. Studieuppgifter ingår i syfte att integrera detta samspel av kunskaper eftersom teoretisk och klinisk utbildning utgör varandras förutsättningar. Genom att betona integration och personlig utveckling ökar studenten sin handlingsberedskap inför kommande yrkesfunktion.

3.3.1Handledning

Studenterna kommer att erhålla regelbunden yrkesmässig handledning i omvårdnad (YHO) av en sjuksköterska, utbildad i yrkesmässig handledning i omvårdnad och med yrkeserfarenhet inom psykiatrisk vård. YHO omfattar 5 veckor. Denna handledning syftar att skapa möjlighet för studenten att utveckla sin reflektionsförmåga och att medvetandegöra sin yrkesfunktion som blivande psykiatrisjuksköterska. Målet är att studenten ökar sin professionella kompetens, detta skapar förutsättningar för att de i sin kommande yrkesutövning utövar psykiatrisk omvårdnad av hög kvalitet.

3.4 Studentinflytande

Till programmet finns det ett branschråd vilket består av företrädare för yrkeslivet, lärare samt studenter. Branschrådet är rådgivande och programansvarig är ordförande. Gefle Studentkår utser studentrepresentanter.

Olika former av kursutvärderingar tillämpas där studenterna medverkar. Utvärdering av hela utbildningsprogrammet görs i slutet av utbildningen.

3.5 Internationalisering

Den som önskar genomföra del av sitt utbildningsprogram i annat land kan ansöka om detta. Institutionen för vårdvetenskap och sociologi har tecknat avtal eller har utvecklat samarbete med andra utbildningsenheter i Norden, samt med vissa länder i Europa.

3.6 Hållbar utveckling

Med hållbar utveckling menas att befrämja hälsa och god miljö för nuvarande och kommande generationers behov. I programmets kurser ingår kunskaper om hälsa och livskvalitet i syfte att främja människors välbefinnande och att medvetandegöra miljöns betydelse för den egna och för kommande generationers hälsa. Psykiatrisk omvårdnad syftar bl a till att förebygga psykisk ohälsa.

3.7 Övriga aspekter

I programmet belyses människan utifrån fysisk, psykiskt, socialt, andligt och kulturellt perspektiv varmed jämställdhet och genus är ett återkommande inslag i kursernas innehåll.

4 Kurser inom programmet

Årskurs 1. Halvfart över fyra terminer					
Period	Kurskod	Kursnamn	Högskole-poäng	Nivå	Huvudområde/ Huvudämne
1:1 halvfart	VV280D	Psykiatrisjuksköterskans yrkesfunktion,(The professional function of a psychiatric nurse)	1,5 1,5	A	Vårdvetenskap Medicinsk vetenskap
1:1 halvfart	MV280D	Att möta människor i kris och utveckling (Caring for people in Crisis and development)	1,5 3	A	Vårdvetenskap Medicinsk vetenskap
1:1-2.1 halvfart	VV281D	Att möta människor med psykisk ohälsa/ funktionshinder(Caring for people with mental Ill health /disabilities)	15 15	A	Vårdvetenskap Medicinsk vetenskap
2:2-4	VV282D	Leda och utveckla psykiatrisk vård (Managing and Developing Psychiatric Care)	4 3,5	A	Vårdvetenskap Medicinsk vetenskap
2.1-4 halvfart	VV283D	Examensarbete - psykiatrisk vård ² (Degree Project in Psychiatric Care)	15	A	Vårdvetenskap

I programmet ingår 12 veckor verksamhetsförlagd utbildning. Dessutom ingår yrkesmässig handledning i omvårdnad (YHO). Av bilaga 1 framgår programmets kurser och uppläggning.

Integrerat i programmet ingår också forskning och metodkunskap (motsvarande minst 7,5 hp).

5 Behörighet

För behörighet att antas till specialistsjuksköterskeprogrammet med inriktning mot psykiatrisk vård ställs krav på, av Socialstyrelsen utfärdad legitimation som sjuksköterska (med inriktning mot allmän hälso- och sjukvård eller motsvarande).

Därtill ställs krav på

- 120p/180hp sjuksköterskeutbildning samt minst ett års yrkesverksamhet motsvarande heltid som leg sjuksköterska
- för de med sjuksköterskeutbildning mindre omfattning än 120p/180hp krävs kunskaper inom vetenskaplig metod motsvarande 10p/15hp samt minst två års yrkesverksamhet som leg sjuksköterska motsvarande heltid under de senaste 5 åren.

² Det är möjligt att examensarbetet kan motsvara kravet för magisterexamen i ämnet vårdvetenskap

6 Betyg

Betyg sätts på i programmet ingående kurser enligt gällande kursplan.

7. Examensbestämmelser

7.1 Examensbenämning

Specialistsjuksköterskeexamen med inriktning mot psykiatrisk vård.

Student har även möjlighet att erhålla filosofie magisterexamen inom vårdvetenskap enligt målen i Examensordning bilaga 2, Högskoleförordningen 1993:100.

7.2 Examenskriterier

Specialistsjuksköterskeexamen med inriktning mot psykiatrisk vård uppnås efter att studenten fullgjort kursfodringar om 60 högskolepoäng. Därtill ställs krav på av Socialstyrelsen utfärdad legitimation som sjuksköterska.

För specialistsjuksköterskeexamen skall studenten ha fullgjort en verksamhetsförlagd del av utbildningen av en omfattning som är anpassad efter behovet för respektive inriktning.

Magisterexamen uppnås efter att studenten fullgjort kursfodringar om 60 högskolepoäng med viss inriktning som varje högskola själv bestämmer, varav minst 30 högskolepoäng med fördjupning inom det huvudsakliga området (huvudområdet) för utbildningen. Därtill ställs krav på avlagd kandidatexamen, konstnärlig kandidatexamen, yrkesexamen om minst 180 högskolepoäng eller motsvarande utländsk examen.³

Självständigt arbete (examensarbete)

För specialistsjuksköterskeexamen skall studenten inom ramen för kursfodringarna ha fullgjort ett självständigt arbete (examensarbete)

För magisterexamen skall studenten inom ramen för kursfodringarna ha fullgjort ett självständigt arbete (examensarbete) om minst 15 högskolepoäng inom huvudområdet för utbildningen.

7.3 Examensbevis

Student som uppfyller fordringarna för examen skall på begäran erhålla examensbevis. I examensbeviset skall utbildningens inriktning anges.

³ Undantag från kravet på en tidigare examen får göras för en student som antagits till utbildningen utan att ha haft grundläggande behörighet i form av en examen. Detta gäller dock inte om det vid antagningen gjorts undantag enligt 7 kap. 28 § andra stycket på grund av att examensbevis inte hunnit utfärdas. (SFS 2006:1053)

8 Övriga föreskrifter

8.1 Förnyat prov

Teoretisk utbildning

Tentamen planeras så att studenten kan följa programmet. För studenter som ej utnyttjat eller underkänts vid ordinarie tentamenstillfälle ges möjlighet till fem omtentamenstillfällen. Student som inte blivit godkänd på kurs efter tre tentamens-tillfällen (ordinarie tentamenstillfället och de följande två omtentamenstillfallen) hänvisas till studievägledning. Om obligatoriska moment i en kurs inte är godkända bestäms formerna för förnyad bedömning av examinator.

Student som ej blivit godkänd efter två tentamina har rätt att byta examinator.

Kliniska studier

Student som underkänts i verksamhetsförlagd utbildning har rätt att genomgå förnyad utbildning en gång inom berört verksamhetsområde. Student som är underkänd efter förnyad verksamhetsförlagd utbildning hänvisas till studievägledning.

8.2 Studieuppehåll

Studievägledningen beviljar studieuppehåll utifrån Högskoleverkets föreskrifter.

Student som haft studieuppehåll och har följt tidigare utbildningsplan och som återupptar studierna har möjlighet att följa denna utbildningsplan utifrån en anpassad studiegång.

Översiktsskild: Specialistsjuksköterska med inriktning mot psykiatrisk vård 60 högskolepoäng, halvfart

I programmet ingår Omvårdnad 30hp (huvudområde) samt Klinisk medicin 30hp. Studierna bedrivs på halvfart. Ett examensarbete omfattande 15hp ingår och introduceras och genomförs under utbildningen i termin 3 och 4. Yrkesmässig handledning i omvårdnad (YHO) inriktning psykiatrisk vård ingår regelbundet under hela utbildningen.

Termin 1, hösttermin (halvfartsstudier som omfattar 15hp)			Termin 2, vårtermin (halvfartsstudier som omfattar 15hp)
Kurs: Psykiatrisjuksköterska yrkesfunktion, 3hp	Kurs: Att möta människor utveckling 4,5hp	Kurs: Att möta människor med psykisk ohälsa/funktionshinder 30hp (7,5hp under termin 1)	Kurs, fort: Att möta människor med psykisk ohälsa/funktionshinder 30hp (15hp under termin 2)
Fältstudier			VFU: 8(16) veckor ingår (fortsätter även termin 3) ⁴
YHO →			
Termin 3, hösttermin (halvfartsstudier som omfattar 15hp)		Termin 4, vårtermin (halvfartsstudier som omfattar 15hp)	
Kurs, fort: Att möta människor med psykisk ohälsa/funktionshinder under termin 3)		Kurs: Leda och utveckla psykiatrisk omvårdnad, 7,5hp (3hp under höstterminen och 4,5hp under vårterminen)	
		VFU 4(8) veckor ingår 1	
Kurs: Examensarbete med inriktning mot psykiatrisk vård, 15hp (4,5hp under höstterminen och 10,5hp under vårterminen)			
Fältstudier			
YHO →			

⁴ VFU, verksamhetsförlagd utbildning, rekommenderas studenten förlägga som helfartsstudier. Antalet veckor inom parentes är vid halvfartsstudier. VFU skall ses som en helhet och planeras med studenten när utbildningen börjar. VFU i kursen Leda och utveckla psykiatrisk vård bör kopplas samman med någon tidigare VFU - placering.